

NAJVIŠA STAMBENA ZGRADA ZAPADNE HEMISFERE

Visoko iznad oblaka

PRIPREMILA:
Tanja Vrančić

U samom središtu New Yorka trenutano se završava novi neboder 432 Park Avenue, najviša stambena zgrada ikad izgrađena na zapadnoj hemisferi

432 Park Avenue jest adresa na kojoj je izgrađena jedna od najviših zgrada u New Yorku visine 426 metara. Taj neboder ima 104 stana od kojih svaki ima strop visok gotovo četiri metra i prozore dimenzije 3 x 3 metra, a cijene stanova se kreću od 16,95 milijuna dolara do vrtoglavih 95 milijuna koliko stoji posve opremljeni *penthouse* na zadnjem katu spomenutoga luksuznog nebodera.

Rezidencijalni neboder koji se završava u središnjem dijelu Manhattana u New Yorku bit će druga najviša zgrada u gradu (nakon poslovnog *One World Trade Centera*), ali i najviša stambena zgrada na zapadnoj hemisferi. Autor je projekta po adresi nazvanog *432 Park Avenue* urugvajski arhitekt Rafael Viñoly, a dovršetak je gradnje planiran u ovoj godini.

Neboder se izgradio na mjestu gdje je nekad stajao, 1926. izgrađen, *Drake Hotel* s 495 soba, koji je sada zamijenilo 426 metara visoko zdanje.

Neboder pravilne forme, jednakih kazeziranih pročelja od zaglađenog sloja betona i jednakim prozorima elegantno je oblikovan. Neke kritike upućene su na račun toga da je preuzak za svoju visinu. Međutim, vrlo uski i vrlo visoki neboderi dio su trenda u gradu koji ima znamenitu povijest gradnje nebodera, a može se govoriti i o svojevrsnome "fenomenu 57. ulice", u blizini južne strane Central Parka, u kojoj su i oko koje su zgrade takve tipologije sada uglavnom locirane i planirane. Tako je *432 Park Avenue* tek jedan od supervisokih nebodera koji su već izgrađeni poput nebodera *One 57* iz 2014. Ili se tek grade u toj zoni. Primjerice, *57W57*, poznat i kao *MOMA Tower*, Jeana Nouvela ili

jako uski *111 West 57th Street*. Neki od planiranih nebodera u tome dijelu Manhattana visinom će nadmašiti sve one koji su do sada ondje izgrađeni, što samo potvrđuje da titula najviših u 21. stoljeću vrlo brzo mijenja titulara.

Pogled na gotovo završen neboder 432 Park Avenue

Detalj s gradilišta

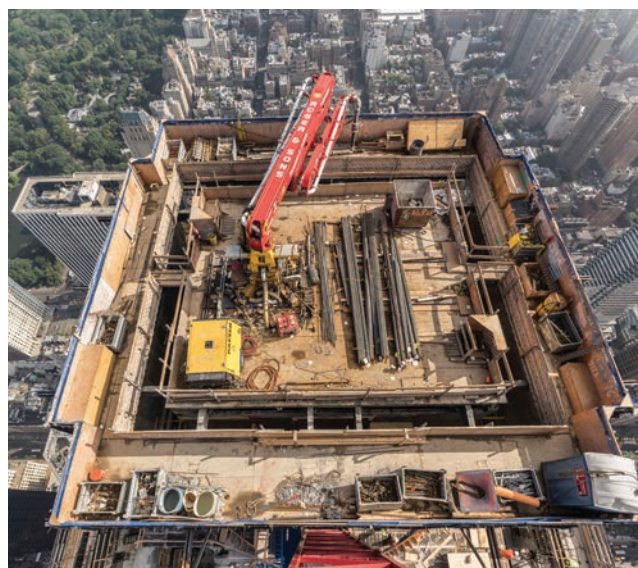
Općenito je jedna od bitnih karakteristika urbanog razvoja New Yorka, osobito u zadnjih stotinjak i više godina, konstantna smjena zgrada. Pritom je, kako piše arhitektonski kritičar Paul Goldberger, tridesetih godina prošloga stoljeća jednu kvalitetnu zgradu zamjenjivala druga kvalitetna zgrada, no do sredine 20. stoljeća to više nije bio slučaj.

Ta smjena, koja je danas bitno drugačija jer je i potražnja drugačija, očita je i na primjeru spomenutoga Nouvelova tornja koji se planira graditi uz zgradu MOMA-e, a uključuje i lokaciju na koju bi se ta ustanova trebala proširiti, i to rušenjem jedne neosporne arhitektonske vrijednosti – zgrade Muzeja američke narodne umjetnosti (*American Folk Art Museum*). Ta je zgrada izgrađena 2001. prema projektu Toda Williamsa i Billie Tsien, a njezino je rušenje bilo predmetom rasprava. Srušena je prošle godine, nakon samo trinaest godina postojanja.

Danas globalizacija, kao i drugdje, ima izravni utjecaj na izgradnju na Man-

hattanu, a pritom ne samo da uvelike mijenja lice grada, već bitno utječe i na socijalnu strukturu njegovih pojedinih dijelova. Naime, novi supervisoki neboderi, koji su skupi čak i za njujorške standarde, grade se za superboga stana-re koji u New Yorku ni ne žive, a stanovi su im investicije.

Ako svijet ima glavni grad, onda bi to bio New York, a njegov konstantno promjenjivi *nebopis* (*skyscraper*), uvjetovan logikom luksuza, očito cilja sve više. Neboder od kojega doslovno zastaje dah gradio se pune tri godine pod upravljačkom palicom projektanta Rafaela Viñolyja. Smješten je u središtu

Betoniranje jezgre nebodera

Manhattana, zbog čega se iz stanova na vrhu nebodera pruža savršen pogled na cijeli New York: od rijeke Hudson do East Rivera, od Bronx-a do Brooklyn-a i od Central Parka do Atlantskog oceana. Zgrada

ima privatni restoran s ljetnom terasom, 25-metarski bazen, spa, malo kino i kazališnu dvoranu, prostor u kojemu stanari zgrade mogu držati svoja vina i dječju igraonicu. Svoje prve vlasnike neboder će ugostiti sljedeće godine, stoga ako tražite lijepo mjesto za život u New Yorku i imate poprilično bogat bankovni račun, požurite, jer takav pogled neće dugo biti dostupan.

Gradnja je počela u rujnu 2011., a završetak se planira u 2016. Zgradu obilježava kvadratna baza proporcija 28 x 28 m, koja čak i s povećanjem visine ostaje nepromijenjena. Izvođač radova je, poznata građevinska tvrtka *Roger & Sons Concrete Inc.*

Zahvaljujući samopenjajućemu oplatnom sustavu Super Climber SCP, izrađenom specijalno za američko tržište, postavljanje oplata za potrebe izgradnje jezgre napredovalo je velikom brzinom.

Penjanje uz vanjski zid također ne zahtijeva uporabu dizalice. Pomoću oplatnih ploča od nehrđajućeg čelika betoniraju se zajedno i stupovi i grede u jednome potezu. S obzirom na to da betonska površina većinom ostaje neobrađena, postoje i dodatni zahtjevi u pogledu kvalitete vidljiva betona. Upotrebom čeličnih oplatnih ploča postižu se izvrsni rezultati. Prilikom demontaže, oplata stupova i greda jednostavno se preklapa i premješta u automatskome procesu penjanja. Time se postiže prosječno trajanje takta od 3,5 dana po etaži.

Zgrade u New Yorku podliježu osobito visokim sigurnosnim standardima, i to ne samo zbog skučenih prostornih uvjeta, nego i zbog iznimne visine građevina kao što je to slučaj i kod tornja *432 Park Avenue*. Naime, toranj je izgrađen usred gusto naseljenog i frekventnog područja i nema mjesta za pogreške. Sigurnost ima najviši prioritet – i za osoblje na gradilištu, i za ljude na ulici, i za okolne zgrade. Projektanti i izvođači se nadaju kako će neboder postati novi simbol New Yorka. Uzdiže se usred Manhattana i dvostruko je viši od bilo koje od okolnih zgrada.

Izvor:

www.doka.com/en/news/press/432-Park-Avenue--New-York

Gradilište je zbog velike izgrađenosti moralo biti jako usko